

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์
การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ
โครงการร้อยใจรักษ์ หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/107

วันที่ 9 – 10 ตุลาคม 2562
จาก อบต.บ้านกาศ อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน
ผู้เข้าร่วมทั้งหมดจำนวน 61 คน

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาศาสนาอันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้กล่าวถึง ความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักย์ โดยเริ่มจากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์เข้ามาดำเนินการ ในหมู่บ้านห้วยส้าน และหมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้นำแนวทางการพัฒนาทางเลือก ใช้สร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มาเป็นอาชีพที่สุจริต

สำหรับหลักสูตรการอบรมนี้รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักย์ โดยมีนโยบายที่สำคัญ คือ การขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา รวมทั้งสิ้น 19 อำเภอ โดยมีมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ดำเนินการในการจัดฝึกอบรม

ทั้งนี้สิ่งที่คาดหวังในการอบรมนี้ คือ การมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำประสบการณ์การเรียนรู้แนวทางพระราชดำริหลักการทรงงาน และศาสตร์พระราชา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือก

ที่ยั่งยืน

นายพงษ์พัฒน์ **เพิ่มการ** **เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง** ในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดี ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้

2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด นั่นคือ สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงิน และพึ่งพาตนเองได้

3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ โดย โครงการร้อยใจรักษ์ได้มีการสำรวจข้อมูลจริงพร้อมทั้งการคืนข้อมูลให้ชาวบ้านรู้ปัญหาของตนเอง

4. การวัดผล การพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

01

การเรียนรู้ระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวงซอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุมและชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : หากเลี้ยงปลาในบ่อพวง จะพบปัญหาทำให้น้ำเน่าเสียหรือไม่

ตอบ : น้ำจะมีการหมุนเวียนตลอด จะไม่พบปัญหาน้ำเน่าเสียได้

ถาม : เคยพบกรณีที่น้ำเป็นตะกอนบ้างไหม

ตอบ : ยังไม่เคยพบกรณีนี้ เนื่องจากก่อนจะนำน้ำเข้ามาอ่างพวงสาธิตนี้ จะมีบ่อพักน้ำสำหรับให้น้ำตกตะกอนและกรองเศษกิ่งไม้ ใบไม้เบื้องต้นก่อนอยู่แล้ว

ถาม : ท่อ PE สามารถป้องกันไฟไหม้ไหม

ตอบ : สามารถป้องกันความร้อนได้เพียงชั่วคราว ไม่สามารถป้องกันไฟไหม้ที่ติดต่อเนื่องเป็นเวลานานได้ ซึ่งในกรณีการเกิดไฟไหม้ป่า ท่ออาจได้รับความเสียหายมาจาก ไฟไหม้ท่อเป็นเวลานาน และกิ่งไม้หล่นทับแนวท่อ และหากเกิดกรณีในลักษณะนี้ คือ ต้องเปลี่ยนท่อใหม่ทั้งเส้น ไม่สามารถซ่อมตามรอยต่อที่ได้รับความเสียหายได้

02 ความมั่นคงทางอาหารในชุมชน

การเพิ่มผลผลิตข้าวสายนพันธุ์โอโต ด้วยการใช้สารชีวภัณฑ์ร่วมกับปุ๋ยหมัก ที่จากเดิมได้ผลผลิตข้าวที่ 600 กิโลกรัม/ไร่ เป็น 800 – 1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีเป้าหมาย เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับชุมชน จากการผลิตข้าวปลอดภัยที่มีคุณภาพ รวมถึงมีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตข้าว และการจัดตั้งโรงสีภายในชุมชน เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้ผลิต ลดรายจ่ายให้แก่ผู้บริโภค และส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ทำการปลูกพืชหลังนา เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้หลังจากฤดูทำนา

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : การให้ปุ๋ยหมักฟิอาร์กับพืช จำเป็นหรือไม่ที่ต้องใส่ปุ๋ยสูตรอื่นเพิ่มในแปลงเกษตร

ตอบ : ปุ๋ยสูตรฟิอาร์ เป็นปุ๋ยที่ปรับปรุงสูตรเพื่อการพัฒนาหน้าดิน และสารอาหารที่พืชต้องการ ทั้งนี้ หากท่านต้องการเพิ่มปริมาณผลผลิตอาจให้ปุ๋ยสูตรชีวมีคหรือรดน้ำสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการให้สารอาหารและน้ำเพิ่มให้กับพืช

ถาม : ปุ๋ยหมักฟิอาร์ สามารถใช้ได้กับพืชทุกชนิดหรือไม่

ตอบ : สามารถปรับใช้ได้กับพืชทุกชนิด

ถาม : ในพื้นที่นี้ข้าวไร่ เป็นการปลูกแบบเลื่อนลอยหรือไม่

ตอบ : ในพื้นที่นี้ จะไม่มีการปลูกแบบเลื่อนลอย เนื่องจาก หน้าดินไม่ได้รับความเสียหายจากการเผาซึ่งต่อหรือการใช้สารเคมี ชาวบ้านจึงปลูกในพื้นที่เดิมของตนเองไม่มีการถางป่า

03 เกษตรพอเพียง พืชระยะยาว ไม้ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้าย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้

เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา

นอกจากนี้ พัฒนา ต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้ เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ในแต่ละพื้นที่ จะให้ผลผลิตมะม่วงแตกต่างกันหรือไม่

ตอบ : แตกต่างกัน ซึ่งผลผลิตมะม่วงจะขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ สภาพดิน และความชื้นของแต่ละพื้นที่ร่วมด้วย

ถาม : ในกรณีที่สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจนำผลผลิตออกจำหน่ายพร้อมกัน ทางกลุ่มจะหาตลาดรองรับได้ทั้งหมดหรือไม่

ตอบ : จากเหตุการณ์ที่ผ่านมาทางกลุ่มสามารถหาตลาดรองรับได้ทั้งหมด เนื่องจาก ทางกลุ่มต้องหาตลาดสนับสนุนหลายแห่ง เพื่อรองรับกับเหตุการณ์ผลผลิตล้นตลาด และการส่งผลผลิตออกสู่ตลาดต่างประเทศ จึงเป็นการแก้ปัญหาที่ดีและมีประสิทธิภาพที่ดีที่สุด โดยส่วนใหญ่จะส่งออกไปยังประเทศจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี

04 วิถีชีวิต เกษตรพอเพียง

พื้นที่สาธิตได้มีการแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน คือ 1 ที่อยู่อาศัย (2) การปลูกพืชท้องถิ่น ผักสวนครัว ไม้ผลร่วมกับโรงเพาะสารชีวภัณฑ์ 3) การเลี้ยงปลา และ 4) การเลี้ยงปศุสัตว์ โดยทางโครงการเริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด พร้อมทั้งการจัดตั้งกองทุนด้านปศุสัตว์ และการถ่ายทอดความรู้ให้ชาวบ้านสามารถพึ่งพาตัวเองได้ เช่น การทำอาหารสัตว์ลดต้นทุน การป้องกันโรคระบาดเบื้องต้น การสอนให้ชาวบ้านทำวัคซีนเองเป็น เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์ในพื้นที่ เป็นต้น

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ฝูงคูล์มเครือกล้วยไม้เจาะรูได้ไหม

ตอบ : แนะนำให้เจาะรู เพื่อเป็นการระบายอากาศ

ถาม : ไข่ที่ชาวบ้านนำมาฟักที่ตูบของโครงการ จะสามารถส่งคืนให้ชาวบ้านหลังฟักได้ประมาณกี่อาทิตย์

ตอบ : หลังจากฟักออกมาแล้วประมาณ 2-3 อาทิตย์

ถาม : หนุ่ยเนเปียร์ สามารถนำมาทำอาหารหมักได้ไหม

ตอบ : สามารถทำได้ โดยสูตรจะเหมือนกับสูตรต้นกล้วยหมัก แต่เปลี่ยนวัตถุดิบเป็นใช้หนุ่ย 100 กก. และใช้น้ำตาล 4 กก. เกลือ 1 กก. เช่นเดิม

ถาม : ได้ทำการแจกอาหารสูตรต้นกล้วยหมักนี้ให้ชาวบ้านบ้างหรือไม่

ตอบ : ไม่มีการแจกให้กับชาวบ้าน โดยทางโครงการจะสอนวิธีการทำ ให้ชาวบ้านสามารถทำเองได้เป็น เพื่อเป็นการสอนให้ชาวบ้านช่วยเหลือตัวเองและพึ่งพาตนเองได้

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ซื้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิตย์ : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้ภรรยาหมู่บ้านยะผา สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิตตรึมเร้า เข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบุรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับมาเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ๆ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วมจากการแลกเปลี่ยน

ถาม : อาการหลังเลิกยาเสพติดเป็นอย่างไร

ตอบ : จะมีอาการอ่อนเพลียอยู่ตลอดเวลา ไม่มีแรง บางครั้งจะมีอาการปวดเนื้อปวดตัว และหากเสพต่ออาการเหล่านี้จะหายไป ทำให้บางคนต้องกลับไปใช้ยาอีกครั้ง

ถาม : ลูกสาวคุณมานิตย์ที่อายุเพียง 8 ขวบ ได้รับรู้ว่าเป็นพ่อเคยเสพยาเสพติดมาก่อนหรือไม่

ตอบ : ขณะนี้ลูกสาวเพิ่งรู้ความ และเข้าใจว่าพ่อติดสุรายอมรับว่าละอายใจกับลูกในเรื่องนี้ แต่ต่อจากนี้ไปจะเป็นพ่อที่ดีและตัวอย่างที่ดีให้กับลูก

ถาม : ท่านคิดว่ามีสิ่งใดหรือแรงจูงใจอะไรที่ทำให้คนอยากเสพยา และท่านมีวิธีการช่วยเหลือผู้ที่กำลังจะเข้าสู่วงการนี้อย่างไร

ตอบ : จุดเริ่มต้นของการผู้เสพ คือ อยากลอง อยากรู้ และกลุ่มเพื่อนในสังคมที่ชักชวน ซึ่งสิ่งที่เราสามารถช่วยเหลือได้คือการพูดคุย ใจใจแลกเปลี่ยน และบอกกล่าวถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติดที่ตนเองได้พบเจอมา ให้เขากลับตัวกลับใจ และไปบำบัด ให้กลับเข้าไปในสังคมได้ตามเดิม

การแลกเปลี่ยนภาคีราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

นายดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ และ นายสุรัตน์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามใต้ ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักษ์ และได้บรรยายถึงความเป็นมาเหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหา กลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือดร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมเป็นจำนวนมากและได้จัดประชาคมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า ร้อยละ 80 และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักษ์ทั้งหมด

ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยसान หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมาได้มีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนาพร้อมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่ สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วคืนข้อมูลให้แก่ชุมชน ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่

ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชาคมซึ่งในเวทีการประชาคมได้มีหลายหน่วยงานเข้าร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชาคมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชาคมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

ประเด็นแลกเปลี่ยนส่วนภาคีราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

ถาม : ทำอย่างไรให้คนในชุมชนเคารพการใช้กฎระเบียบหมู่บ้าน

ตอบ : เริ่มจากการที่ให้คนในชุมชน เสนอกฎจากการประชาคม ให้ทุกคนมีสิทธิ์เสนอและเซ็นยอมรับกฎระเบียบหมู่บ้าน ซึ่งกฎระเบียบเป็นเพียงการปกครองในระดับชุมชน หากคนในชุมชนกระทำการผิดกฎหมาย ต้องส่งให้กับหน่วยงานราชการเป็นผู้สอบสวนการกระทำผิดต่อไป

ถาม : เงินค่าปรับนำไปใช้อะไรกับหมู่บ้านบ้าง

ตอบ : เงินจะเข้ามาอยู่ในส่วนของกองกลาง คณะกรรมการหมู่บ้าน การใช้เงินจากส่วนนี้ต้องได้รับความยินยอมจากมติที่ประชุมของคนในชุมชนก่อน เพื่อนำเงินไปใช้ในสาธารณประโยชน์ในลำดับต่อไป ตามความประสงค์ของหมู่บ้านนั้นๆ

การสรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้นำกล่าวสรุปกิจกรรมการอบรมในครั้งนี้ว่า สิ่งที่ได้รับจากการอบรมได้เรียนรู้ คือ การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งสิ่งที่สำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ ดังนั้นการดำเนินงานของโครงการร้อยใจรักษ์ จึงเน้นการพัฒนาพื้นที่โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน การระเบิดจากข้างใน ด้วยการให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม รวมไปถึงการให้โอกาสคนที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายได้มีโอกาสกลับตัวมาเป็นคนดี หันมาประกอบอาชีพที่สุจริต ด้วยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ โดยการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ชุมชนก็จะสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง และเมื่อชุมชนอยู่ได้ด้วยตนเองโดยไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งผิดกฎหมาย ปัญหายาเสพติดก็จะค่อยลดหายไป ทั้งนี้ได้มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ

- 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มานี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน
- 2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการ แก้ไขปัญหาความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหามือชุมชนของท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหาร ระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมิงงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การสรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็ไม่สามารถพัฒนาได้

ท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการอบรม

1. การสร้างอ่างพวงสันเขาแบบขอยซีเมนต์และแบบพลาสติก
2. การใช้ระบบกัลกน้ำ
3. การบริหารจัดการน้ำ โดยมาตรการชุมชน
4. การหาแหล่งน้ำในหน้าแล้ง
5. การปลูกข้าว ปลูกพืชหมุนเวียน โดยลดการใช้สารเคมี
6. การเก็บเมล็ดพันธุ์ การปรับปรุงพันธุ์ข้าวพันธุ์อโด กข 21 โดยใช้มือเกี่ยว
7. การผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อใช้แทนสารเคมี
8. การปลูกพืชผสมผสาน 3 ระยะ คือ สั้น กลาง ยาว
9. การเลี้ยงไก่ดำภูพาน เปิดกากีแคมเบลล์ เปิดบาบาร์ และเปิดอีเหลียง
10. การส่งเสริมการเลี้ยงหมูดำดอยตุง
11. การทำอาหารหมักลดต้นทุนในการเลี้ยงสัตว์จากต้นกล้วยและหญ้าเนเปียร์หวานอิสราเอล
12. การจัดตั้งกองทุนพันธุ์สัตว์ กองทุนยารักษา กองทุนสนับสนุนอุปกรณ์สำหรับคนยากจน
13. การตั้งโครงการเยาวชนเลี้ยงไก่ เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกให้เด็กมีความรับผิดชอบ
14. การจัดการพื้นที่แบบองค์รวม
15. การปรับปรุงสายพันธุ์โดยการเลือกเปลี่ยนยอดมะม่วงให้ตรงกับความต้องการของตลาด
16. การปลูกพืชปรับภูมิทัศน์เพิ่มความสวยงามและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว
17. การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง

แนวทางการนำไปปรับใช้ในพื้นที่

1. การบริหารจัดการน้ำในชุมชน โดยการตั้งกฎกติกาการใช้น้ำ
2. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน
3. การตั้งกฎกติกาในชุมชนเกี่ยวกับการดูแลป่า
4. การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในการสูบน้ำ เพื่อมาใช้ในแปลงการเกษตร
5. การจัดตั้งกลุ่มเพื่อต่อรองราคาผลผลิตกับพ่อค้าคนกลาง
6. การเพิ่มผลผลิตข้าว โดยการใช้ปุ๋ยหมัก
7. การลดใช้สารเคมีโดยการใช้สารชีวภัณฑ์ เพื่อลดต้นทุนการทำเกษตร
8. การจัดตั้งกองทุนปศุสัตว์ในชุมชน
9. การนำสูตรต้นกล้วยหมักไปใช้และเผยแพร่ให้ชาวบ้านได้ใช้เป็นอาหารสัตว์ เพื่อลดต้นทุนการเลี้ยง

การประเมินความพึงพอใจ รุ่นที่ 1/107 อบต.บ้านกาศ อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	94.23	5.77	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	61.54	36.54	1.92	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	73.08	25.00	1.92	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	80.77	19.23	-	-
วิทยากรมีความรู้	98.08	1.92	-	-
สถานที่อบรม	86.54	13.46	-	-
สถานที่พัก	84.62	15.38	-	-
อาหารและเครื่องดื่ม	90.38	9.62	-	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 52 คน จาก 61 คน